

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА
МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання образотворчого мистецтва

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь Молодший бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
(спеціалізація) *(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))*

освітня програма Середня освіта: образотворче мистецтво
(назва освітньої програми)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Г.С.Паньків
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою музичного та образотворчого мистецтв

протокол № 11 від 25.05.2021

Завідувач кафедри

Ж.Є.Сироткіна
(підпис, ініціали, прізвище)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти педагогічного факультету

Ю.І.Сич
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Пастир Іван Васильович кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ.

Рецензенти програми:

Сироткіна Жанна Єрофіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувача кафедрою музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 3	<i>Лекції:</i>	
	16	-
Модулів: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 90	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	6	-
Семестр: III	<i>Семінарські заняття:</i>	
	20	-
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 3	2	-
- самостійна робота: 3	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: екзамен	-	-
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	46	-

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання образотворчого мистецтва», система методичних засобів, з допомогою яких забезпечується успішне проведення навчального процесу на уроках образотворчого мистецтва у закладах загальної середньої освіти.

При вивченні зазначеного курсу враховується, що у змісті дисциплін, які реалізують освітню галузь «Мистецтво» у загальноосвітній школі, домінуюча роль належить активній художній діяльності та творчому самовираженню учнів у сфері мистецтва. Програма передбачає ознайомлення з принципами розвитку художньо-творчих здібностей, із завданнями, змістом методами навчання дітей малюванню з натури, по пам'яті, за уявою, здійснювати декоративну діяльність та інші види образотворчої діяльності. Розкриває закономірності формування образотворчих здібностей дитини і визначає систему методів прийомів їх навчання. Під образотворчою діяльністю учнів слід розуміти художню діяльність, яка сприяє всебічному розвитку особистості дитини, активному пізнанню ним оточуючого світу, вихованню здібностей творчо відображати і свої враження в графічній та пластичній формах. Таким чином, в основу програми закладено художньо-творчу діяльність, художньо-образне мислення, художнє пізнання світу, що формує художньо-творчу свідомість, характер, інтелект

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з методикою викладання образотворчого та декоративного мистецтва, її історією, змістовними компонентами при викладанні образотворчого мистецтва у закладах, визначити особливості образотворчої діяльності, прийоми, методи та форми навчання образотворчому мистецтву у сучасних умовах; розвиток

особистісних якостей студентів, творчого потенціалу, педагогічної майстерності; виробити власний стиль і методику викладання, не обмежуючись тематикою.

Міждисциплінарні зв'язки: проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Педагогіка», «Психологія», «Історія мистецтв», «Рисунок», «Живопис», «Композиція», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Українська мова».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для обов'язкових навчальних дисциплін

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми «Середня освіта: образотворче мистецтво».

Інформація про компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Шифр	Назва
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.
ЗК 2	Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру та мистецьку спадщину, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності творчого самовираження.
ЗК 3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 6	Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді, визначати пріоритети професійної діяльності.
ЗК 7	Здатність спілкуватися державною мовою та іноземною мовою (за потреби), здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність.
ЗК 8	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій.
ЗК 9	Здатність до логічного, абстрактного та нестандартного мислення, до застосування методів аналізу, синтезу, пошуку нових ідей
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	
СК 2	Знання базових психолого-педагогічних теорій навчання, основних методів естетичного виховання, актуальних проблем розвитку педагогіки та методик.
СК 3	Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання з теорії, методик та практик навчання мистецької освітньої галузі при вирішенні професійних завдань.

СК 4	Здатність виховувати в учнів любов і потребу в праці, усвідомленого та творчого ставлення до неї, вироблення прагнення й уміння постійно вдосконалювати свою професійну майстерність.
СК 5	Здатність до інтеграції предметних знань дисциплін мистецького циклу, до добору й застосування доцільних форм, методів та засобів навчання.
СК 6	Здатність розуміти та цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.
СК 7	Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.
СК 10	Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення для проведення уроків з образотворчого мистецтва, з урахуванням сучасності, доцільності, функціональності, естетичної привабливості, індивідуальних освітніх потреб учнів.
СК 11	Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної, гурткової роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, організація та проведення мистецьких проєктів, виставок, майстер-класів).
СК 12	Здатність здійснювати творчу, художньо-педагогічну, культурно-просвітницьку, організаторську та художньо-естетичну діяльність, спрямовану на духовний і культурний розвиток особистості та суспільства загалом.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 1	<i>Знати</i> найважливіші факти, події, процеси історичного минулого українського народу у контексті європейської і світової історії для світоглядного самовизначення і формування громадянської позиції.
ПРН 3	Знати особливості міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня; вміти виконувати роботу під керівництвом вчителя.
ПРН 4	Оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності, застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію предметних знань дисциплін мистецького циклу під час підготовки та проведення навчальних занять з образотворчого мистецтва.
ПРН 5	Організовувати під керівництвом вчителя процес навчання, здійснювати під керівництвом вчителя виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури; <i>уміти</i> відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини, виявляти творчі здібності учнів.
ПРН 6	Знати, розуміти і реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання образотворчого мистецтва, художніх технологій у закладах освіти для забезпечення формування в учнів основ образотворчості.
ПРН 7	Проектувати різні тип уроків і конкретну технологію художнього навчання та реалізувати їх на практиці (під керівництвом вчителя) із застосуванням сучасних інформаційних технологій, розробляти річний, тематичний, поурочний плани.
ПРН 8	Вільно спілкуватися державною мовою та іноземною мовою (за потреби), може розвивати мовно-комунікативну компетентність.

ПРН 10	<i>Розуміти і цінувати</i> різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.
ПРН 11	<i>Знати</i> основні поняття теорії образотворчого мистецтва; <i>усвідомлювати</i> основи образотворчої грамоти, виражальні засоби, техніки, матеріали та основи технології графіки, живопису, скульптури, прикладного мистецтва на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.
ПРН 12	<i>Визначати</i> провідні ознаки основних історичних етапів розвитку образотворчого мистецтва, пояснювати закономірності трансформації їх художньої мови, розуміти специфіку та стилістичні характеристики художнього образу.
ПРН 13	<i>Демонструвати</i> вільне володіння прийомами лінійного, конструктивного, тонового, силуетного, живописного, об'ємно-пластичного зображення, засобами художньої виразності (колір, малюнок, світлотінь, виразність фактури та силуету, композиція), що дозволяє передавати на площині кольорове багатство, об'ємність предметів, якісну матеріальну різноманітність, простір, глибину кольорово-повітряного середовища.
ПРН 14	<i>Доцільно використовувати</i> й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення для проведення уроків з образотворчого мистецтва, з урахуванням сучасності, доцільності, функціональності, естетичної привабливості, індивідуальних освітніх потреб учнів.
ПРН 15	Здійснювати під керівництвом вчителя організацію і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, організація та проведення мистецьких проєктів, виставок, майстер-класів).
ПРН 16	Бути здатним креативно мислити, розвивати асоціативно-образне мислення, фантазію, уяву, спостережливість, зорову пам'ять, художній смак; розвивати сприйняття кольору та форми в художньо-творчій діяльності.
ПРН 17	Бути здатним здійснювати творчий пошук й реалізацію нових ідей, самопрезентацію та представлення результатів своєї професійної діяльності, зокрема засобами цифрових технологій.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
ЗК 1	ПРН 1	ПРН 10,17	ПРН 3,8,10	ПРН 16
ЗК 2	ПРН 1,10,11,12,	ПРН 8,10,17	ПРН 8, 10	ПРН 16,
ЗК 3	ПРН 1,4,6,10,11,12,	ПРН 3,4,5,6,7,8,10,13,14,15,16,17		
ЗК 5		ПРН 4,5,6,7,8,10,11,12,13,14,16,17	ПРН 3,8	ПРН 1,15,16
ЗК 6		ПРН 3,4,8,10,16,17	ПРН 3,8	ПРН 15,16
ЗК 7	ПРН 1	ПРН 8	ПРН 3,8,10	ПРН
ЗК 8		ПРН 7,17	ПРН 8	ПРН 17

ЗК 9	ПРН 1,6,11,	ПРН 4,6,7,10,12,	ПРН 3,	ПРН 13,16
СК 2	ПРН 1,6,10,11,12			
СК 3		ПРН 3,4,5,6,7,8,12,13,14,16	ПРН 3,10	ПРН 5,15,16,17
СК 4	ПРН 1,10,11	ПРН 5,6,13	ПРН 15,16,17	
СК 5	ПРН 1	ПРН 4,5,6,7,8,10,11,12, 13,16	ПРН 3,8,10,15	ПРН 16,17
СК 6	ПРН 1,11,12,	ПРН 3,4,8,10,15,16,	ПРН 3,8,10	
СК 7	ПРН 1,6,11,12	ПРН 6,8,10,16	ПРН 8,10	ПРН 1,15,16
СК 10	ПРН 4,6	ПРН 4,5,6,7,8,10,11,13,14,15,16,17		
СК 11	ПРН 1,10,11,12,	ПРН 4,6,7,8,12,15,16,17	ПРН 3,4,8,10	ПРН 5,15,16,17
СК 12	ПРН 1,11,12,	ПРН 4,5,6,7,10,11,12,13,14,16	ПРН 3,8,10	ПРН 15,16,17,18

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Лабораторні	Семінарські	Самостійна робота
1	Тема 1. Мета і завдання навчальної дисципліни. Історія становлення та розвитку методики навчання образотворчому мистецтву	4	2	2		4	2	2			6
2	Тема 2. Дитячий малюнок як феномен художньої культури. Особливості образотворчої діяльності учнів.	4	2	2		6					10
3	Тема 3. Основні положення методики навчання образотворчому мистецтву у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі. Навчальні програми галузі «Мистецтво».	6	2	4		8	2			2	14
4	Тема 4. Форми організації та методи навчання образотворчому мистецтву.	4	2	2		8	2				10
5	Тема 5. Урок образотворчого мистецтва: типи, структура, характеристика основних етапів.	10	2	4	4	6	2			2	10
6	Тема 6. Зміст, організація та методика проведення позаурочної роботи з образотворчого мистецтва у ЗНЗ.	8	4	2		6					10

7	Тема 7. Планування навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва.	8	2	4	2	6			2		10
Проміжний контроль				2		2					
Разом:		44	16	20	6	46	8	2	2	4	82
						90					
							90				

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Мета і завдання навчальної дисципліни. Історія становлення та розвитку методики навчання образотворчому мистецтву

Методика як предмет вивчення. Організація навчального процесу та оцінювання навчальних досягнень за вимогами кредитно-модульної системи. Розвиток викладання образотворчого мистецтва з античних часів до поч. XIX ст. Малювання у дореволюційній школі. Система копіювання. Геометрична система навчання і праця О.П.Сапожнікова. Методика навчання малюванню у другій пол. XIX ст. Методика М.Попова. Організація конкурсних виставок малюнків. Натуральна система навчання. Праця П.П.Чистякова. Внесок петербурзьких викладачів у становлення методики малювання. Дослідження українських вчених у галузі навчання дітей шкільного віку образотворчій діяльності.

Тема 2. Дитячий малюнок як феномен художньої культури. Особливості образотворчої діяльності учнів.

Значення дитячого малюнка. Дослідження дитячої творчості. Вікові особливості дитячого зображення. Сприйняття оточуючого середовища, як основа образотворчої діяльності дітей Роль дитячого малюнку у розвитку світового мистецтва Дитячий малюнок, як психотип внутрішньої суті та зовнішніх впливів. Психолого-педагогічні особливості образотворчої діяльності дітей молодшого та середнього шкільного віку. Образотворчі можливості дітей молодшого та середнього шкільного віку. Вікові особливості пам'яті, уваги, мислення.

Тема 3. Основні положення методики навчання образотворчому мистецтву у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі. Навчальні програми галузі «Мистецтво».

Мета і завдання викладання образотворчого мистецтва в сучасній загальноосвітній школі. Головні наукові підходи: особистісно зорієнтований, компетентнісний, аксіологічний, діяльнісний, інтегративний. Принципи навчання: наступності між початковою, основною і старшою школою; поєднання загальнолюдського, національного та етно-краєзнавчого аспектів змісту освіти; інтегративності, спрямованості на поліхудожнє виховання учнів; креативності (пріоритет творчої самореалізації); варіативності змісту, методів, технологій; діалогічності; полікультурності. Сучасні програми з образотворчого мистецтва галузі «Мистецтво» для загальноосвітніх навчальних закладів освіти: тематичні розділи, зміст, види діяльності школярів.

Оснащення кабінету образотворчого мистецтва у школі. Художньо-декоративне оформлення кабінету (композиції у формі настінного розпису або мозаїки, зразки справжніх мистецьких творів, стенди за тематикою образотворчої грамоти тощо). Види наочності та дидактичних матеріалів.

Тема 4. Форми організації та методи навчання образотворчому мистецтву.

Поняття про форми організації навчання на уроках образотворчого мистецтва. Класифікація та характеристика. Визначення позитивних рис та недоліків. Урок як основна форма організації навчального процесу. Вимоги до проведення уроку з образотворчого мистецтва: загальнопедагогічні, дидактичні, розвиваючі, виховні, психологічні. Значення педагогічного малюнку у навчанні школярів. Підготовка вчителя до проведення уроку образотворчого мистецтва. Обладнання та методичне забезпечення кабінету образотворчого мистецтва.

Поняття «метод», «методичний прийом». Методи навчання на уроках образотворчого мистецтва: класифікація, характеристика. Провідні методи інтегративних технологій: порівняння й зіставлення, художні паралелі, аналогії, асоціації (за схожістю або за контрастом), емоційний резонанс. Провідні методи проблемно-евристичних технологій: евристична бесіда, дискусія, віртуальна екскурсія, художньо-творчі завдання. Провідні методи ігрових художньо-педагогічних технологій: КВК, вікторини, ігри-блискавки, театралізації, конкурси, завдання на перевтілення й ідентифікацію. Провідні методи інтегративних художньо-педагогічних технологій: фасилітація, метод проектів, робота в малих і великих групах, медіа діалог. Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Зміст і взаємозв'язок різних груп методів на уроках образотворчого мистецтва. Вибір та поєднання різних груп методів та прийомів у вирішенні мети і завдань уроку образотворчого мистецтва. Засоби та прийоми, що сприятимуть ефективному проведенню уроків образотворчого мистецтва. Інтерактивні методи навчання образотворчого мистецтва.

Тема 5. Урок образотворчого мистецтва: типи, структура, характеристика основних етапів.

Провідні види діяльності учнів на уроках образотворчого мистецтва: художньо-творче самовираження; сприймання, інтерпретація та оцінювання художніх творів; пізнання явищ мистецтва; засвоєння відповідної мистецької термінології. Взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності на основі спільного змісту. Організація, зміст і характеристика основних етапів уроку образотворчого мистецтва. Типи уроків образотворчого мистецтва. Структура та характеристика уроку формування та удосконалення художніх вмінь школярів. Структура та характеристика комбінованого уроку ОМ. Структура та характеристика уроку контролю (перевірки) та оцінки знань, умінь учнів. (Підсумковий урок). Особливості інтегрованого уроку. Нестандартні уроки образотворчого мистецтва. Основні вимоги до розробки, методика розробки та проведення основних етапів уроку ОМ. Міжпредметні зв'язки уроків образотворчого мистецтва з іншими дисциплінами. Послідовність розробки презентації для проведення уроку образотворчого мистецтва.

Тема 6. Зміст, організація та методика проведення позаурочної роботи з образотворчого мистецтва у ЗНЗ.

Завдання позакласної роботи з образотворчого мистецтва. Позакласна робота з образотворчого мистецтва. Принципи організації різних видів позакласної і позаурочної роботи. Проведення систематичної і цілеспрямованої роботи з образотворчого мистецтва в позаурочний час і розвиток дитячої творчості. Організаційні форми позакласної роботи. Групові форми організації позакласної роботи - гуртки. Типи гуртків. зміст роботи гуртків. Робота в гуртку. Масові форми позакласної роботи. Особливості проведення масової позакласної роботи з образотворчого мистецтва, масові форми позакласної роботи. Екскурсії в позакласній роботі. Читання науково-популярної літератури. Виставки дитячої творчості молодших школярів. Етапи проведення роботи по підготовці масових заходів.

Завдання позашкільної роботи з образотворчого мистецтва. Позашкільна робота з образотворчого мистецтва. Принципи організації різних видів позашкільної роботи.

Проведення систематичної і цілеспрямованої роботи з образотворчого мистецтва в позашкільний час і розвиток дитячої творчості. Організаційні форми позашкільної роботи.

Індивідуальна робота з учнями. Об'єкти для індивідуальної роботи.

Масові форми позашкільної роботи. Особливості проведення масової позашкільної роботи з образотворчого мистецтва, масові форми позашкільної роботи. Читання науково-популярної літератури. Виставки дитячої творчості молодших школярів. Етапи проведення роботи по підготовці масових заходів.

Тема 7. Планування навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва. Сучасні технології в освіті.

Календарне тематичне планування з образотворчого мистецтва у позакласній та позашкільній діяльності з образотворчого мистецтва з образотворчого мистецтва (організація гурткової роботи).

Складання тематичного річного (піврічного) плану роботи гуртка. Конспекти та підготовка до заняття. Сучасні технології в освіті. STEAM-активності для дітей.

5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.

семінарські (практичні)

Тема 1 (2 год.): Історія методики викладання образотворчого мистецтва.

Тема 2 (2 год.): Порівняльний аналіз дитячих малюнків.

Тема 3 (4 год.): Порівняльний аналіз змісту навчальних програм, характеристика змісту підручників та навчальних посібників з образотворчого мистецтва для закладів загальної середньої освіти.

Тема 4 (2 год.): Методика розробки та проведення уроків ОМ різних типів з урахуванням особливостей їх структури.

Тема 5 (4 год.): Форми організації навчання образотворчому мистецтву. Організація занять, методика використання групової (диференційовано-групової) ФОН на уроках ОМ.

Тема 6 (4 год.): Відпрацювання методики організації мистецького проекту. Складання сценарію виховного заходу.

Тема 7 (4 год.): Методика розробки та проведення уроків ОМ різних типів з урахуванням особливостей їх структури. Сучасні технології в освіті

лабораторні заняття

Тема 5 (4 год.): Відпрацювання методики керівництва різними видами художньо-практичної діяльності школярів (аплікація, малювання, ліплення)

Тема 7 (2 год.): Складання календарно-тематичного плану для різних вікових категорій.

Оцінювання аудиторної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість балів	Форми звітності
1.	Відповідь на семінарських заняттях (презентація), тестування.	5	Усна відповідь (презентація)
2.		5	Тестування
3.	Розробка образотворчих вправ	10	План проведення вправ за темою
4	Розробка авторського уроку з образотворчого мистецтва	10	План-конспект уроку

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю: - опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до семінарських занять; - підготовка до проміжного контролю.	30 6 20 4	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять.
2.	Виконання індивідуальних завдань: - підготовка індивідуального завдання, Скласти робочий план роботи гуртка (за вибором) на учбовий рік; - розробити проект авторського уроку з образотворчого мистецтва. Пояснити вибір принципів побудови уроку.	16 6 10	Індивідуальне завдання. Скласти робочий план роботи гуртка (за вибором) на учбовий рік. Розробити проект авторського уроку.
	Разом	46	

9. Підсумковий контроль

Питання до екзамену:

1. Предмет, мета і завдання курсу «Образотворче мистецтво» у загальноосвітній школі.
2. Дитячий малюнок як феномен художньої культури.
3. Історія методики викладання образотворчого мистецтва. Місце образотворчого мистецтва України в розвитку світової культури.
4. Вікові психолого-педагогічні особливості образотворчої діяльності школярів.
5. Роль та функції мистецтва в житті суспільства та значення викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі.
6. Період становлення та розвиток радянської школи малювання та методів його викладання.
7. Становлення академічної системи художньої освіти.
8. Педагогічні ідеї Я.А.Коменського, Дж.Локка, Ж.Ж.Руссо, що збагатили теорію та практику викладання образотворчого мистецтва.
9. Школи малюнку Чистякова, Ростовцева, Ашбе.
10. Внесок А.В.Бакушинського в теорію та методику образотворчого мистецтва.
11. Методика викладання образотворчого мистецтва у Стародавньому Єгипті, Римі та Греції.
12. Методика викладання образотворчого мистецтва в епоху Середньовіччя та Відродження. Дидактичний зміст натурних постановок.
13. Сучасні напрямки викладання образотворчого мистецтва у школі та позашкільних закладах.
14. Принципи та методи навчання образотворчому мистецтву на сучасному етапі.
15. Урок, як основна форма організації навчально-виховного процесу з образотворчого мистецтва.
16. Особливості календарно-тематичного планування з образотворчого мистецтва. Принципи планування.

17. Психолого- педагогічне обґрунтування методів викладання образотворчого мистецтва
18. Робота з фарбами: види, методи, вправи
19. Особливості образотворчої діяльності учнів молодшої школи
20. Особливості проведення практичної роботи на уроках образотворчого мистецтва
21. Методика наочного навчання на заняттях із дисциплін художнього циклу.
22. Вимоги до наочності на уроках образотворчого мистецтва. Типи, види наочності.
23. Сутність принципів природовідповідності та культуровідповідності на уроках образотворчого мистецтва.
24. Композиція, як основна образотворча проблема. Закони композиції.
25. Сутність принципів послідовності та систематичності на уроках образотворчого мистецтва
26. Зміст та реалізація навчальних образотворчих проблем «колір», «композиція».
27. Розвиток відчуття форми та об'єму в учнів молодшої та основної школи.
28. Сучасні напрямки викладання образотворчого мистецтва у школі та позашкільних закладах
29. Вимоги до організації навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва.
30. Розвиток композиційної культури в учнів молодшої школи та середнього шкільного віку
31. Планування та організація навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва
32. Вікові та індивідуальні особливості образотворчої діяльності дітей.
33. Сутність принципів контролю та міцності знань, врахування вікових й індивідуальних особливостей на уроках образотворчого мистецтва.
34. Планування навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва
35. Зміст та реалізація навчальних образотворчих проблем «простір», «об'єм», «форма».
36. Період становлення та розвиток радянської школи малювання та методів його викладання.
37. Зміст та вимоги програм образотворчого мистецтва. Структура змісту календарно тематичного планування.
38. Вікові психолого-педагогічні особливості образотворчої діяльності школярів.
Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Натюрморт», основна образотворча проблема – композиція.
Розробити образотворчі вправи: 3 клас, «Портрет моєї мами», основна образотворча проблема – форма.
Розробити образотворчі вправи: 4 клас, «Вазон», основна образотворча проблема – композиція.
Розробити образотворчі вправи: 3 клас, «Казкова квітка Петриківки», основна образотворча проблема – композиція.
Розробити образотворчі вправи: 1 клас, «В Африці», основна образотворча проблема – композиція.
Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Зоопарк», основна образотворча проблема – форма.
Розробити образотворчі вправи: 4 клас, «У бабусі у селі», основна образотворча проблема – композиція.
Розробити образотворчі вправи: 6 клас, «Журлива осінь», основна образотворча проблема – колір.
Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Квіткове поле», основна образотворча проблема – простір.

Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Зимові ігри», основна образотворча проблема – форма.

Розробити образотворчі вправи: 5 клас, «Ілюстрація до твору», основна образотворча проблема – композиція.

Розробити образотворчі вправи: 6 клас, «Дівчина-веснянка», основна образотворча проблема – форма.

Розробити образотворчі вправи: 7 клас, «Інтер'єр сучасної оселі», основна образотворча проблема – композиція.

Розробити образотворчі вправи: 7 клас, «Ранок в селі», основна образотворча проблема – простір.

Розробити образотворчі вправи: 7 клас, «Листівка», основна образотворча проблема – композиція.

Розробити образотворчі вправи: 7 клас, «Кожна кішка має свій характер», основна образотворча проблема – форма.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю: семінарські заняття, лабораторні, самостійна робота.

6.2. Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.

6.3. Форми підсумкового контролю: екзамен.

6.4. Засоби діагностики результатів навчання: подаються в силабусі навчальної дисципліни.

6.5. Критерії оцінювання результатів навчання: подаються в силабусі навчальної дисципліни.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вказуються за потреби.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела

1. Авторські уроки з образотворчого (візуального) мистецтва в 5 – 7 класах: Посібник для вчителя: У 2 ч. Ч 1 / Упоряд. Ж.С.Марчук, О.В.Ночвінова. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2005. – 368 с.

2.Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти) навч.-метод. посіб. Ч. 1 / М. В. Гнатюк. – Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016.– 196 с. : іл.

3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти.

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>

4.Навчальні програми 5-9 класів, 2017 рік. (Мистецтво)

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

5.Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с.

6. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 2002. – 190 с.: іл.

7. Коновець С.В. Підготовка вчителя образотворчого мистецтва: метод. посібник. – Рівне, 2002. – 75 с.
8. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання : навч.-мет. посіб. – Бердянськ, 2016. – 346 с.
9. Масол Л. Методика навчання мистецтва в основній школі: Методичний посібник для вчителів / Людмила Масол. – К.: Шк. світ, 2012. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
10. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, Е.В.Белкіна, О.В.Калініченко, І.В.Руденко. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.
11. «Мистецтво» 5– 9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
12. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/
13. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутнього вчителя мистецьких дисциплін. – К., 2003. – 262 с.
14. Пастырь И.В. Креативность познания композиции изобразительного искусства / И.В.Пастырь. – Измаил: РИО ИГГУ. – 2005. – 148 с.
15. Пастир І.В. Творче становлення фахівця у візуальному мистецтві /І.В.Пастир// Навч.-метод. пос.. – Одеса, 2011. – 198 с.
16. Пастир І. В. Основи педагогіки художньої творчості / І.В. Пастир: монографія. Ізмаїл: СМІЛ, 2018, 444 с.
17. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе. Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. – М., «Просвещение», 1974. – 246 с. с ил.
18. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
19. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін /О.П.Рудницька. –К.: АПН України, 1998. -183 с.
20. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: підручник для студентів педагогічних факультетів /О.Я.Савченко. - К., 1997.
21. Свид, С.П., Антонович Є.А. Педагогічне керівництво образотворчою діяльністю школярів: курс лекцій.-ІваноФранківськ Прикарпатський університет., 1992. -120 с.
22. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник /О.Пометун, Л.Пироженко. –К., 2004. -192 с.
23. Сокольникова Н.М. Изобразительное искусство и методика его преподавания в начальной школе: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 368 с., 12 л. ил.
24. Шарко В.Д. Сучасний урок: Технологічний аспект / Посібник для вчителів і студентів. – К.: СПД Богданова А.М., 2007. – 220 с.
25. Шмагало Р. Т. та ін. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України ХХ-ХХІ століть : навч. посіб. для студ. ВНЗ Тернопіль: Мандрівець, 2013.

8.2. Допоміжні джерела

1. Авторські уроки з образотворчого (візуального) мистецтва в 5 – 7 класах: Посібник для вчителя: У 2 ч. Ч 1 / Упоряд. Ж.С.Марчук, О.В.Ночвінова. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2005. – 368 с. – (На допомогу вчителю).
2. Антонович Є. А., Проців В. І., Свид С. П. Художні техніки в школі. – К.: Освіта, 1997. – 180 с.
3. Білецький П. О. Мова образотворчих мистецтв. - К .: Радянська школа, 1973. – 190с.

4. Белкіна Е.В., Марчук Ж.С. Образотворче мистецтво. 6 клас: Посібник для вчителя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 40 с.
5. Белкіна Е.В., Марчук Ж.С. Образотворче мистецтво. 7 клас: Посібник для вчителя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 48 с.
6. Вердіна С.В. Секрети педагогічної майстерності. Уроки для вчителя/ Вердіна С.В., Панченко А.Г. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 111, /1/ с.: іл. – (Серія «Педагогічні інновації. Майстерня»).
7. Гончаров И.Ф. Эстетическое воспитание школьников средствами искусства и действительности. – М., 1986.
9. Довідник учителя художньо-естетичного циклу в запитаннях та відповідях / Упоряд. М.С. Демчишин. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 608 с.
10. Зверев Д.Д., Беседы об искусстве на уроках рисования. – М.: Гос.уч.-пед. издат. 29 Министерства Просвещения РСФСР, 1958. – 116 с, ил.
11. Інтегровані уроки з предметів естетичного циклу / Упоряд.: Л.Шелестова, Н.Чиренко. – К.: Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 128 с. – (Б-ка «Шкіл. світу»).
12. Иванов В. С. Обучение рисванію в школе. – М.: Гос.уч.-пед. издат. Министерства Просвещения РСФСР, 1954. – 120 с, ил.
13. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво: підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. В. Калініченко, Л. М. Масол. – Харків : Сиція, 2013. – 224 с. : іл.
14. Калініченко О. В. Альбом з образотворчого мистецтва. 5 клас : навч. посіб. / О. В. Калініченко, Л. М. Масол, В. В. Калініченко. – Харків : СИЦІЯ, 2013. – 72 с.
15. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. В. Калініченко, Л. М. Масол. – Харків : СИЦІЯ, 2014. – 224 с. : іл.
16. Коваль Л.Г., Виховання почуття прекрасного. Методичний посібник. – К.: Рад. школа, 1983. – 120 с.
19. Масол Л. М. Мистецтво (інтегрований курс) : підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол. – К.: Видавництво «Світоч», 2013. – 240 с.: іл.
20. Масол Л. М. Мистецтво. Робочий зошит для учнів 5 класу: навч. посіб. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Г. В. Кузьменко. – К. : Світоч, 2013. – 80 с. : іл.
21. Масол Л. М. Мистецтво (інтегрований курс) : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол. – К.: Видавництво «СВІТОЧ», 2014. – 208 с.: іл.
22. Масол Л. М. Мистецтво. Робочий зошит. 6 клас: навч. посіб. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Г. В. Кузьменко. – К. : СВІТОЧ, 2014. – 72 с. : іл.
24. Методичні рекомендації з виробничої практики для студентів ІV курсу напряму підготовки «Образотворче мистецтво» (ОКР «бакалавр») / уклад. Г.В. Кузьменко. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 76 с.
25. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Музичне мистецтво; Образотворче мистецтво; Інтегрований курс «Мистецтво». 5 – 9 класи. / Л. Масол, О. Коваленко, Г. Сотська, Г. Кузьменко [та ін.] / – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 32 с.
26. Неменский В.М. Мудрость красоты: О проблемах эстетического восприятия: Книга для учителя. – М.: Просвещение, 1981.
27. Ночвінова О.В. Образотворче мистецтво. 5 клас: Тематичне планування та розробки уроків / О.В.Ночвінова, Ж.С. Марчук, Т.С. Хребто. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2006. – 192 с. – (Майстер-клас).
28. Образотворче мистецтво: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Е.В. Белкіна, Ж.С. Марчук. – К.: Навч. книга, 2011. – 208 с.: іл. 30
29. Павлик К.В. Изобразительное искусство в начальной школе. Учебные материалы по методике преподавания.- «Флинта» - 2002. – 88 с.
30. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 216 с.

32. Популярная художественная энциклопедия: Архитектура. Живопись. Скульптура. Графика. Декоративное искусство. / Гл. ред. В.М. Полевой; Ред. Кол.: В.Ф. Маркузон, Д.В. Сарабьянов, В.Д. Синюков (зам. гл. ред.), - М.: «Сов. Энциклопедия». Книга I. А – М., 1986 – 432 с., ил., 32 л. ил.

33. Предметний тиждень у школі. Образотворче мистецтво (методичний посібник для вчителів). – Х.: ПФ «Антиква», 2002. – 80 с. укр. мовою.

35. Ростовцев Н.Н. История методов обучения: В 2 т. – М.: Просвещение, 1982. – Т. 2. – 240 с.

36. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.

37. Русакова Т.Г. Основы зрительской культуры / Программа спецкурса. Комплекс дидактических заданий и упражнений по формированию у младших школьников навыков художественного общения. – Оренбург: Изд-во ОГПУ, 2004.

38. Сердюк І.І. Образотворче мистецтво. 6 клас: Тематичне планування та розробки уроків / І.І.Сердюк, М.С. Семенихіна – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 256 с. – (Майстер- клас). 39. Семенихіна С.М. Сердюк І.І., Сердюк М.Ф. Образотворче мистецтво. 7 клас: Тематичне планування та розробки уроків / С.М Семенихіна, І.І.Сердюк, М.Ф. Сердюк – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 272 с. – (Майстер-клас).

40. Сисоєва С.О. Основы педагогической творчости: Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

41. Твори українського образотворчого мистецтва на уроках в школі: Метод. рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва шкіл різного типу навчання / Авт.-укл. С.В.Коновець. – К.: ІЗМН, 1997. – 64 с.

42. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 528 с. (Альма-матер).

8.3. Періодичні видання

1. Журнал «Мистецтво та освіта»;
2. Журнал «Изобразительное искусство в школе»;
3. Журнал «Відкритий урок»;
4. Журнал «Позакласний час»;
5. Інформаційно-практичний бюлетень «Все для вчителя».

9. Інформаційні ресурси

1. Відеофрагменти занять до перегляду за посиланням:
- <https://goo.gl/fI0uMb>
2. <http://www.nbu.gov.ua/>
3. www.dnpb.gov.ua/
4. <http://www.gumer.info/>
5. <http://aboutyourself.ru/obshpsy/mastera-psixologii.html>
7. <http://testoteka.ukr.net/>

9. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В 20__ / 20__ Н.Р.¹

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року